

ศิลปวัฒนธรรม
ART & CULTURE
ฉบับพิเศษ

โรฮิงญา

รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง

ผศ. ดุลยภาค ปรีชารัชช

โร อิงญา

รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง

ภาพจากปก

เด็กหญิงชาวโรฮิงญา
ที่มา : Jake Dinneen

โรอีนญา

รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง

ดุยภาค ปรีชาวัชร

ราคา ๑๔๐ บาท

หากสถาบันการศึกษา หน่วยงานต่างๆ และบุคคล
ต้องการสั่งซื้อจำนวนมากในราคาพิเศษ
โปรดติดต่อโดยตรงที่ บริษัทงานดี จำกัด
โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๓
โทรสาร ๐-๒๕๕๑-๙๐๑๒

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
เพื่อปกป้องธรรมชาติ และสุขภาพของผู้อ่าน

โรอิงญา รัฐ ขาดิพนธ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง

• ดุลยภาค ปรีชาวิชัย

พิมพ์ครั้งแรก : ตุลาคม ๒๕๕๘

ราคา ๑๔๐ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ดุลยภาค ปรีชาวิชัย.

โรอิงญา รัฐ ขาดิพนธ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง.

กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๕๘.

๑๕๒ หน้า.

๑. โรอิงญา. ๒. ชนกลุ่มน้อย-พม่า.

I. ชื่อเรื่อง.

959.1

ISBN 978 - 974 - 02 - 1437 - 3

สำนักพิมพ์มติชน

- ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คณะนาค, สุพจน์ แจ่มเร็ว, นงนุช สิงห์เดชะ
- ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทงวิเศษ
- รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์, อพิสิทธิ์ ชีระจาวรรณ
- บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุญปาน
- บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : พัลลภ สามสี
- หัวหน้ากองบรรณาธิการ : มณฑล ประภากรเกียรติ
- พิสูจน์อักษร : โชติช่วง ะวีน | พัทธินัน อินทรหอม
- รูปเล่ม : อรอนงค์ อินทรอุดม
- ศิลปกรรม-ออกแบบปก : นุสรา สมบูรณ์รัตน์
- ประชาสัมพันธ์ : ตริธนา น้อยสี

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล

ประชาชนิเวณ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๓๓๕

โทรสาร ๐-๒๕๕๙-๕๕๔๑

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองงานเตรียมพิมพ์ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)

๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาิเวณ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๙๐๐-๒๙๐๒

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๗/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขาประชาสิริ ๒

ตำบลบางพูด อำเภปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๔-๒๑๓๓, ๐-๒๕๕๒-๐๕๙๖

โทรสาร ๐-๒๕๕๒-๐๕๙๗

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน)

๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาิเวณ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๐, ๓๓๕๑

โทรสาร ๐-๒๕๕๑-๙๐๑๒

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co., Ltd.

12 Tethsabannaruman Rd., Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

สารบัญ
โรอิงญา

คำนำ	(๖)
ปฐมบท	๒
รัฐยะไข่ แผ่นดินและผู้คน	๖
โรอิงญา ข้อกทเถียง ว่าด้วยถิ่นฐานและต้นราก	๒๐
โรอิงญา พลวัตและความขัดแย้ง	๓๘
ปัจจุิมบท	๑๒๐
บรรณานุกรม	๑๒๕

คำนำ

โรฮิงญา

ปมประเด็นร้อนโรฮิงญา เปรียบประดุจดังเกลียวคลื่นและแรงพายุก่อกกระหน่ำซัดสาดครูดไถจนสร้างรอยลึกกร่อนให้กับสังคมไทย ซึ่งแม้มวลคลื่นจะสงบราบเรียบไปชั่วขณะ หากแต่ก็ไม่มีใครล่วงรู้ได้ว่า คลื่นยักษ์อันทรงพลังเช่นว่าจะย้อนกลับเข้ามาพัดตีชายฝั่งเมืองไทยและกลุ่มรัฐชายทะเลรอบมหาสมุทรอินเดียในอีกเมื่อไร โดยเฉพาะแรงรุกของคลื่นในช่วงทิวาราตรีที่เต็มไปด้วยความมืดมนหม่นหมอง ทั้งจากเสียงร้องไห้ระงมของมนุษย์เรือโรฮิงญาที่บ้านแตกสาแหรกขาดจนต้องร่อนเร่รอนแรมกลางทะเลพร้อมเรือนร่างที่สับบักสะบอมจากความโศกเศร้าหิวโหย และจากสภาวะมีดบอดพร่ามัวทางความคิดของสังคมไทยเอง ที่มีต้นรู้โดยชัดแจ้งว่า สิ่งที่พวกเขาอาจกำลังมองว่าเป็นปีศาจแห่งรัตติกาลที่จำแลงแปลงร่างลงมาสถิตอยู่กับเกลียวคลื่นอันตามัน แท้จริงแล้วคือใคร มาจากไหน และมีพลังฤทธิ์ในการกวณแรงคลื่นให้โอบกอดแตกกระจายไปถึงดินแดนใดได้บ้าง

ผลกระทบที่ตามมาจกฉากรัชนีสลัว คือ ความแตกตื้นอลหม่านกระสานซ่านเซ็นไร้ทิศไร้ทางของความคิดผู้คน จนทำให้สังคมไทยต้องเผชิญกับข้อติดตันและทางคับขันในการถอนปมชนวนโรฮิงญาอย่างตรงจุดและถึงแก่น

แล้วเมื่อไรกันเล่าที่องค์สุริยันจะฉายแสงทาบทัບเงามืดแห่ง
รัตติกาลจนเบิกทางสว่างให้สังคมไทยได้รู้แจ้งมองเห็นถึงแก่นแท้
ที่ซุกซ่อนอยู่ในคลื่นมนุษย์โรฮิงญา และเพื่อเป็นการไขม่านปริศนา
ใต้เงารัชนี ผู้เขียนจึงตัดสินใจปลุกความกล้าหาญเข้มแข็งทางวิชา
การที่มีอยู่ในตัวเอง โดยเฉพาะองค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศเมียนมาร์
(อันถือเป็นจุดกำเนิดหลักของกระแสคลื่นโรฮิงญาและเป็นพื้นที่ซึ่ง
ผู้เขียนมีความสันตกระตือรือร้นเป็นพิเศษ) ให้ลูกโซนเจตจรสั่นมาอีกครั้ง
จนกลายเป็นที่มาของการรจนาหนังสือเรื่อง “โรฮิงญา รัฐชาติพันธุ์
ประวัติศาสตร์และความขัดแย้ง” ซึ่งกำลังอยู่ในมือท่านผู้อ่านขณะนี้

จริงอยู่ แม้หนังสือเล่มนี้จะไม่มียานุกาภาพทางวิชาการที่เจิดจ้า
ดุจพยับแสงตะวันซึ่งพร้อมจะฉายแสงฉายส่องลงมายังพื้นบรรณพิภพ
อย่างเต็มอัตราจนสามารถจัดความกระหายใคร่รู้เกี่ยวกับรากเหง้า
โรฮิงญาได้เป็นปลิดทิ้ง ทั้งนี้เนื่องจากมวลสารที่ซ่อนอยู่ในตัวขนวน
โรฮิงญากลับมีความซับซ้อนรุนแรงและหนักอึ้งเกินกว่าที่ผู้เขียน
ผู้เดียวจะถอดสักระเบิดเพื่อไขความกระจ่างและสร้างความปลอด
ภัยให้กับสังคมได้ครบเครื่องถ้วนทั่ว กอปรกับปัญหาโรฮิงญาได้เริ่ม
ลุกลามบานปลายจนกลายเป็นประเด็นร้อนในระดับภูมิภาคพร้อม
เกี่ยวพันโยงใยกับความผาสุกของมวลมนุษยชาติ ซึ่งดูแล้วอาจไม่
ยิ่งหย่อนไปกว่าเหตุจลาจลทางศาสนาระหว่างชาวฮินดูกับชาวมุสลิม
ในเมืองมัลลอปปุรา รัฐอุตตรประเทศของอินเดีย หรือแม้แต่เหตุการณ์
ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ระหว่างชนเผ่าอูตูกับทุตซีในรวันดา ดังนั้น จึงเป็น
เรื่องยากที่หนังสือนี้ซึ่งถูกเขียนขึ้นได้กรอบเวลาอันจำกัด (ภายใน
ระยะเวลาราว ๓ เดือน) และมีความยาวเพียงแค่นี้ร้อยกว่าหน้า
จะสามารถกลายสภาพเป็นยาอายุวัฒนะที่มีสรรพคุณพิเศษในการ
รักษาโรคระแวงตื้นกตวัโรฮิงญาได้อย่างชะงัด

แต่ถึงอย่างนั้นก็ตาม ผู้เขียนกลับเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าว่า
หนังสือนี้อาจมีมิตินาฏภาพบางอย่างอันเกิดจากปรากฏการณ์
อาทิตย์ทรงกลดที่อุบัติอยู่บ่อยครั้งในปีที่มีฝนหลงฤดู ตรงขึ้นบรรยา

กาลิเลโอโลกที่ถูกห้อมล้อมด้วยหมู่เมฆจำนวนมาก โดยตะวันตกมักลำแสงพลังออกมาเป็นภาพสะท้อนซ้อนกันของพระอาทิตย์หลายๆ ดวงที่ถูกแวดล้อมประชิดด้วยเปลวรัศมีสีรุ้งซึ่งแม้จะไม่เจิดจรัสพร่างแสงอย่างแรงกล้า หากแต่ก็เต็มไปด้วยมนตราสุริยันที่สาดแสงสลัปลีระตระตาเรียงรายระยิบระยับตามลอยอยู่เหนือเมฆมา จากจำนวนเปรียบเทียบที่นำเสนอมา หนังสือนี้จึงถูกประพันธ์ขึ้นท่ามกลางความอึมครึมของเมฆหมอกหลังฟ้าคะนองโรอิงญา โดยมีลักษณะเป็นคู่มือไขปริศนาโรอิงญาขนาดกะทัดรัดที่ห้อมล้อมไปด้วยโลกทัศน์สีรุ้งอันเกิดจากการถกทอร้อยเรียงองค์ความรู้หลากหลายแขนงเพื่อนำทางให้คนไทยได้พบกับความกระจ่างชัดเกี่ยวกับตัวตนต้นรากที่แท้จริงของชาวโรอิงญา

แต่ทว่าแสงตะวันสีรุ้งภายในหนังสือนี้ กลับมีลักษณะเป็นเพียงแค่แสงเปลวพหุสีสันแบบอ่อนๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้ค่อยๆ เรียนรู้ซึมซับรากเหง้าปัญหาโรอิงญาในแต่ละมิติแบบพอสังเขป จนทำให้ผู้อ่านเดินทางเข้าสู่สารัตถะของแก่นเรื่องได้อย่างไม่ยากเย็นนัก โดยหากผู้อ่านท่านใดสนใจจะศึกษาใคร่รู้ประเด็นต่างๆ เพิ่มเติมในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น อาทิ พัฒนาการโรอิงญาในทางประวัติศาสตร์ หรือความขัดแย้งโรอิงญาในบริบทการเมืองการปกครองเมียนมาร์ ก็ย่อมสามารถจับจุดและนำแนวคิดพื้นฐานจากหนังสือเล่มนี้ ไปต่อยอดขยายผลผ่านการค้นคว้าวิจัยเชิงลึกเพื่อสร้างความงอกงามให้กับโลกวิชาการไทยสืบไป

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอขอบพระคุณมิตรสหายที่ร่วมเดินทางเคียงข้างไปด้วยกัน จนทำให้หนังสือนี้ก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างขึ้นในโลกวิชาการ “โรอิงญาศึกษา” ซึ่งอาจเป็นแขนงวิชาใหม่ในแวดวงการศึกษาไทย

ขอขอบคุณคุณณณทล ประภากรเกียรติ หัวหน้ากองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม (ฉบับพิเศษ) สำนักพิมพ์มติชน ที่คอยกระตุ้นทาบทามให้ผู้เขียนยอมตัดสลิใจเขียนหนังสือนี้เพื่อเผยแพร่ชุด

ความรู้โรฮิงญาออกสู่สาธารณชนไทยท่ามกลางวิกฤตสังคมที่เต็มไปด้วยการเชือดเฉือนอย่างเผด็จรอนระหว่างฝ่ายที่เห็นอกเห็นใจกับฝ่ายที่หวาดระแวงเกลียดชังชาวโรฮิงญา ขอขอบคุณคุณอุบลกุล กาลัม อดีตประธานชมรมโรฮิงญาแห่งประเทศไทย พร้อมกัลยาณมิตรชาวโรฮิงญาอื่นๆ ที่ไม่ประสงค์จะเอ่ยนาม โดยการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองกับบุคคลเหล่านี้ทำให้ผู้เขียนเกิดความกระจ่างรู้ในตัวตนโรฮิงญาที่ชัดเจนขึ้นตามลำดับ (นับตั้งแต่ที่พวกเราได้รู้จักกันมาเมื่อราวสามปีที่แล้ว จนกระทั่งถึงช่วงกลาง พ.ศ. ๒๕๕๘/ค.ศ. ๒๐๑๕ อันเป็นที่โรฮิงญากลายเป็นเรื่องลุลกลามบานปลายใหญ่โตในสังคมไทยไปเสียแล้ว)

สุดท้ายขอขอบคุณคุณซอว์ เท็ต กัลยาณมิตรเชื้อสายพม่ามุสลิม ผู้สนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับการบูรณาการสังคมในเมียนมาร์ โดยหากปราศจากมิตรภาพและการอภิปรายเชิงลึกที่เข้มข้นต่อเนื่องกับสหพยานนี้แล้ว ผู้เขียนก็คงมีอาจกล้าหาญพอที่จะนำเสนอุมวิเคราะห์แปลกใหม่เกี่ยวกับโรฮิงญาได้บริบทความขัดแย้งเมียนมาร์ได้อย่างหนักแน่นและตรงไปตรงมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุลยภาค ปรีชารัชช
สาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สตรีชาวพุทธะไข่ขณะกำลังต้อนรับประธานาธิบดี เต็ง เส่ง ณ สนามบินแห่งรัฐะไข่

ที่มา : EPA/Myanmar Times

ชาวโรฮิงญาในรัฐะไข่ซึ่งได้รับผลกระทบจากพายุไซโคลนเมื่อช่วงกลางปี

ค.ศ. ๒๐๑๓

ที่มา : Katey Hearth/www.mnnonline.org

กลุ่มผู้อพยพชาวโรฮิงญา ขณะถูกควบคุมตัวที่ล้งกาวิของมาเลเซียและที่
อาละห์ของอินโดนีเซีย

ที่มา : Manan Vatsyayana/AFP

ตำรวจเมียนมาร์ขณะลาดตระเวนสำรวจสำมะโนประชากรทางตอนเหนือของ
รัฐยะไข่

ที่มา : Khin Maung Win/Associated Press

สตรีโรฮิงญา ณ ค่ายอพยพแห่งหนึ่งแถบชายแดนเมียนมาร์-บังกลาเทศ
ที่มา : Andrew Stanbridge/Roads & Kingdoms

ชายโรฮิงญาที่เสียชีวิตจากเหตุจลาจลทางศาสนาพร้อมความโศกเศร้าของ
ครอบครัวและเพื่อนบ้าน
ที่มา : Andrew Stanbridge/Roads & Kingdoms

ประธานาธิบดี เติ้ง เส็ง ของเมียนมาร์ ขณะกำลังเดินทางเยือนรัฐยะไข่เมื่อปี
ค.ศ. ๒๐๑๓ โดยได้รับการต้อนรับจากบรรดานักการเมืองและชาวพุทธยะไข่
ท้องถิ่น
ที่มา : AP

ชาวมุสลิมเชื้อสายอินเดียขณะกำลังร้องเพลงเฉลิมฉลองรำลึกพระเกียรติคุณ
ของ 'จักรพรรดิบาฮาดูร์ซ่านที่ ๒' กษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์โมกุลของ
อินเดีย ซึ่งถูกอังกฤษเนรเทศจนมาสวรรคตที่เมืองย่างกุ้งในปี ค.ศ. ๑๘๖๒
ที่มา : J.A. Berlie. The Burmanization of Myanmar's Muslims (Bangkok :
White Lotus, 2008)